

Profesor MUDr. Vladislav Zikmund, DrSc. – osemdesiatročný

Je krásne podobenstvo o hrivne. Vysoká inštancia (o ktorej máme len osobnú predstavu), sa nás opýta, keď príde účtovať: „Čo si urobil so svojou hrivnou? Ako si hospodáril?“ Univerzálnou hrivnou je život.

Profesor Zikmund dostal obrovskú hrivnu: dlhý život, predbežne hospodáril s ôsmimi desaťročiami času. Je to nesmierna investícia. Predbežne, lebo my ľudia môžeme hovoriť len predbežne, všimneme si niekoľko spôsobov využívania tohto závideniahodného pokladu.

1. Profesor Zikmund sa stal vedcom. To nie je samozrejmé. Je veľa lekárov, dokonca vedeckých pracovníkov, ktorí sa vedcami nestali. Byť vedcom znamená osvojiť si štýl mimoriadne disciplinovaného myslenia a konania a mimoriadnej kritickosti. Vedec musí napríklad čeliť pokušeniam zjednodušovania, prílišných extrapolácií, tlaku fantázie, ale aj tlaku ideológií. Musí byť často nudne a trpezlivo pracovitý, aby z maličkostí vybudoval čosi zmysluplné a zo zmysluplného

zostúpil k ošetrovaniu maličkostí. Byť vedcom nie je len vec metódy, ale aj charakteru. Každý konzument vedeckého diela profesora Zikmunda musí oceniť jeho „čistotu“: napríklad nenájdeme v ňom kontamináciu dobových odvolaní sa na vládnucu ideológiu.

2. Profesor Zikmund sa stal psychofyziológom. Námet je pôsobivý, ale nadmieru ťažký. „Vedeckosti“ psychofyziológie hrozí neúspech pri porovnávaní s „tvrdými“ vedami, ako je fyzika. Musia sa riešiť otázky, ktoré sú ľudsky naliehavé a tradične hrozivé. Čo je duša? Ako súvisia telesné a psychické procesy? Čo je obhájitelná náplň slova „psychosomatický“? Atd. Profesor Zikmund, ako hovorili zlomyseľní, odvážne „zavesil dušu na niekoľko očných svalov“ a vyťažil vzácne poznatky (a to vedecké poznatky) o vnímaní, o predstavivosti, o interfunkčných vzťahoch, o vzťahoch vedomých a nevedomých integrácií.

3. Profesor Zikmund preštudoval (netreba už povedať, že vedecky) veľa problémov o patogenetických procesoch. Napríklad jeho takmer juvenília o rozbere životopisu (spísal ju v monografii spoločne s docentom Ruttkayom-Nedeckým) vo vzťahu k patogenéze bola pred-moderná – ďaleko predbehla v čase a predstihla v myšlienke neskorší moderný výskum „životných udalostí“. Jeho analýzy psychopatogénnych účinkov osobnostných a udalostných súvislostí sa môžu považovať za vedecký vzor výskumu a psychosomatického myslenia. Impozantná je triezvosť jeho výkonu, vzdorovanie pôvabným, zvodným teóriám, ktoré mnohých odborníkov prinútila nahradiť myslenie fantáziou a skúsenosť „krásou“ výkladu.

4. Profesor Zikmund sa stal explicitne „bojovníkom“ ZA podporu vedeckého myslenia a PROTI pseudovedeckosti, protivedeckosti, nepoctivosti a nedisciplinovanosti odborného myslenia. Preukázal odvahu, energiu, organizačnú snahu a obdivuhodnú intelektuálnu prácu. Časy najmenej priali tejto tematike jeho práce. Časy prajú iracionalite, povrchnej a dobre predajnej efektivosti. Čarodejníci, šamani, fan-

tastovia a podvodníci vyvolávajú živší záujem obchodníkov s informáciami ako „akademickí“ učitelia.

5. Profesor Zikmund je prajný učiteľ. Jeho prednášky sú premyslenými dielami, ktoré v pozornom poslucháčovi vždy nechajú trvalú stopu. V odborných debatách vie vždy mieriť „do stredu“ problému. Láskavo a trpezlivo skúša. Pozorne, veľmi kriticky, ale nie maligne a zlomyseľne posudzuje a oponuje odborné práce. Jeho žiaci majú vždy dojem, že profesor Zikmund vie viac, ako povie: že „pozadie“ jeho vzdelania je bohatšie ako jeho viditeľný obraz. Vybral som len päť bodov, do ktorých možno „zhrnúť“ nadhodnotu, ktorú profesor Zikmund vyťažil zo svojej hrivny. Je to len úchytkom. Kto profesora Zikmunda a jeho prácu pozná, vie, že by sa mohla napísať monografia, bolo by o čom písať.

Hrivna ešte stále prináša nové hodnoty. Osem desaťročí profesorovi Zikmundovi nestačí. Bude treba oveľa viac času, aby sa spotrebovalo, čo profesor Zikmund ešte môže ponúknuť.

Ivan Žucha